

Uchwała nr 43/2025
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z dnia 23 lipca 2025 r.

w sprawie stwierdzenia nieważności części uchwały Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej nr XIX/152/25
z dnia 25 czerwca 2025 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie,
restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) oraz art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.), Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu

stwierdza nieważność

części uchwały Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej nr XIX/152/25 z dnia 25 czerwca 2025 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków — w zakresie:

- 1) § 3 ust. 4 uchwały — z powodu istotnego naruszenia art. 7 ust. 4 i art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. U. UE L 190 str. 45 z 28.06.2014 r. z późn. zm.),
- 2) § 7 ust. 2 uchwały, § 7 ust. 4 uchwały w zakresie sformułowania „pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały”, § 7 ust. 5 uchwały w zakresie sformułowania „pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały” oraz załącznika nr 2 do uchwały — z powodu istotnego naruszenia art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292) w związku z art. 250 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.),
- 3) oświadczenia zawartego w pkt 1 w części „VI. Oświadczenia wnioskodawcy” załącznika nr 1 do uchwały w zakresie zdania „Jestem świadomy (-a) odpowiedzialności karnej za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy.” — z powodu istotnego naruszenia art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Uzasadnienie

Uchwała Rady Miejskiej w Środzie Śląskiej nr XIX/152/25 z dnia 25 czerwca 2025 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu w dniu 3 lipca 2025 roku.

W badanej uchwale zawarto m.in. następujące regulacje:

„§ 3. [...]

2. Jeżeli o dotację ubiega się podmiot prowadzący działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji, dotacja — w zakresie, w jakim dotyczy tej działalności — stanowi pomoc de minimis, zgodnie z przepisami:

- 1) rozporządzenia Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. U. UE L nr 2023/2831 z dnia 15 grudnia 2023 r.);
- 2) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. U. UE L 352 str. 9 z 24.12.2013 r. z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. U. UE L 190 str. 45 z 28.06.2014 r. z późn. zm.).

[...]

4. Pomoc de minimis może być udzielana do dnia 30 czerwca 2031 roku.

[...]

§ 7. 1. Uchwała, o której mowa w § 6 ust. 1 stanowi podstawę do zawarcia umowy pomiędzy Gminą Środa Śląska, a wnioskodawcą, któremu została przyznana dotacja.

2. Wzór umowy o której mowa w § 7 ust. 1 określa załącznik nr 2 do uchwały.

[...]

4. Podmiot nie może wykorzystywać środków uzyskanych na podstawie umowy na inne cele niż określone w umowie pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały.

5. Prawa i obowiązki stron nie mogą być przenoszone na osoby trzecie pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały”.

Jednocześnie w pkt 1 w części „VI. Oświadczenia wnioskodawcy” załącznika nr 1 do uchwały zawarto wymów złożenia oświadczenia o następującej treści „Oświadczam, że informacje zawarte w niniejszym wniosku oraz w dokumentach dołączonych jako załączniki, zgodne są z aktualnym stanem faktycznym i prawnym. Jestem świadomy (-a) odpowiedzialności karnej za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy”.

Badając zgodność z prawem przedmiotowej uchwały, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu stwierdziło, co następuje:

I. W badanej uchwale ustalono, że jeżeli o dotację ubiegał się będzie podmiot prowadzący działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji, dotacja — w zakresie, w jakim dotyczy tej działalności — stanowi pomoc de minimis m.in. zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. U. UE L 190 str. 45 z 28.06.2014 r. z późn. zm.).

Zgodnie z art. 8 powołanego rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 wynika, że obowiązuje ono do dnia 31 grudnia 2029 r., natomiast z art. 7 ust. 4 tego rozporządzenia wynika, że po upływie okresu jego obowiązywania wszelkie programy pomocy de minimis spełniające warunki określone w tym rozporządzeniu pozostają objęte rozporządzeniem przez kolejne sześć miesięcy.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że § 3 ust. 4 badanej uchwały, z którego wynika, że na podstawie tej uchwały pomoc de minimis, a zatem także pomoc de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury może być udzielana do dnia 30 czerwca 2031 r., w sposób istotny narusza art. 7 ust. 4 i art. 8 powołanego rozporządzenia.

II. Uregulowanie w uchwale określającej zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków elementów umowy o udzielenie dotacji w sposób istotny narusza art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292), zwanej dalej „u.o.z.o.z.”, wykracza bowiem poza przyznany radzie gminy zakres upoważnienia. Powołany przepis stanowi, że w trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale. Przepis ten przyznaje więc radzie gminy kompetencję do określenia zasad udzielania takich dotacji, ale już nie do określenia treści umowy o udzielenie dotacji.

Rada gminy ustalając zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru obowiązana jest uwzględnić ogólnie obowiązujące przepisy dotyczące normowanego zagadnienia i nie regulować powtórnie zagadnień, które określają ustawy.

W odniesieniu do regulacji zawartych w § 7 ust. 2, 4 i 5 uchwały oraz załącznika numer 2 do uchwały, wskazać należy, że do dotacji celowych udzielanych w trybie i na zasadach określonych w art. 81 ust. 1 u.o.z.o.z. zastosowanie ma art. 250 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.), który reguluje treść umowy zawieranej przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego w sprawie udzielenia dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub

rozliczania tej dotacji. Rada gminy nie posiada zatem uprawnień do doprecyzowania aktem prawa miejscowego treści tej umowy.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby uznaje postanowienia § 7 ust. 2 uchwały, § 7 ust. 4 uchwały w zakresie sformułowania „pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały”, § 7 ust. 5 uchwały w zakresie sformułowania „pod rygorem określonym w § 10 umowy dotacji stanowiącej załącznik numer 2 do uchwały” oraz załącznika nr 2 do badanej uchwały za wykraczające poza normy kompetencyjne wynikające z art. 81 ust. 1 u.o.z.o.z.

III. Rada gminy może kształtować zakres stosunków w przedmiotowej uchwale wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Podkreślić zatem należy, że ani art. 81 ust. 1 u.o.z.o.z., ani żaden inny przepis tej ustawy, nie daje również możliwości nakładania przez organ stanowiący gminy na wnioskodawcę obowiązku składania oświadczenia o świadomości odpowiedzialności karnej za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy. Nałożenie na składającego wniosek o udzielenie dotacji takiego obowiązku może mieć miejsce wyłącznie, gdy przepis ustawy taką możliwość przewiduje.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 4 marca 2015 r. (sygn. akt I SA/Kr 52/15) wskazał, że: „Słuszne jest zatem stanowisko prezentowane w orzecznictwie, że jeżeli ustawodawca zamierza nadać wymaganym oświadczeniom składanym przez zainteresowane podmioty rygor odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), to rygor ten wprowadza wprost do ustawy i dopiero wówczas — w razie przeniesienia kompetencji do określenia przez organ samorządu wzoru informacji i deklaracji — możliwym byłoby odwoływanie się przez organ do pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), czy złożenia oświadczenia o posiadaniu wiedzy odnośnie do takiej odpowiedzialności. Wskazane przepisy [...] nie przewidują takiej możliwości, zaś ustawowego upoważnienia dla organu stanowiącego w tym zakresie nie można domniemywać”. W badanym przypadku ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami również nie przewiduje takiej możliwości.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby uznaje postanowienia zawarte w pkt 1 w części „VI. Oświadczenia wnioskodawcy” załącznika nr 1 do uchwały w zakresie zdania „Jestem świadomy (-a) odpowiedzialności karnej za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy.” za wykraczające poza normy kompetencyjne wynikające z art. 81 ust. 1 u.o.z.o.z.

Biorąc powyższe pod uwagę, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu orzekło jak w sentencji uchwały.

Na niniejszą uchwałę Radzie Miejskiej w Środzie Śląskiej przysługuje skarga, którą wnosi się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, ul. Świętego Mikołaja 78/79, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, w terminie 30 dni od daty doręczenia uchwały.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
we Wrocławiu

Lucyna Hanus